

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.519/2017/5.

A tanács tagjai: . Tallián Blanka a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
előadó bíró
Dr. Hajdu Edit bíró

A felperesek:

A felperesek képviselője:
Dr. Szász Anita ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Marjay Zsolt ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperesek

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Győri Törvényszék 2.Mf.20.033/2017/4.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.166/2014/81.

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Törvényszék 2.Mf.20.033/2017/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.
Kötelezi az I., II. és III. rendű felpereseket, hogy fizessenek meg fejenként az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, míg a IV. és az V. rendű felperes 10.000 (tízezer) - 10.000 (tízezer) forint perköltség fizetésére köteles.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 874.000 (nyolcszázhetvennégyezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az elhunyt munkavállaló házastársa az I. rendű felperes, édesanyja a II. rendű felperes, a III., IV. és V. rendű felperesek pedig a gyermekei.
- [2] P. Z. munkavállaló 2010. február 1-jétől határozatlan idejű munkaviszonyban állt az alperesnél szőlő-, gyümölcstermesztő segédmunkás munkakörben. A 2012. február 9-én kelt orvosi alkalmassági vélemény szerint a fenti munkakör ellátására alkalmasnak minősült.
- [3] 2012. szeptember 11-én - több munkatársával együtt - az alperes utasítása alapján szüretelési munkát végzett a fertőrákosi szőlőültetvényen oly módon, hogy a H. P. által vezetett traktor pótkocsiján állva a vödörkből a szőlőt a tartályba ürítette. A nap folyamán egy szívbeteg munkavállaló rosszulléte és hazaszállítása miatt a munka irányításával megbízott H. P. a munkavégzés helyét elhagyta, és a munka irányítását a később elhunyt munkavállalóra bízta. Távolléte idején a munkavállalót méh vagy darázs szúrta meg, amely allergiás reakciót váltott ki, és ennek következtében percekben belül elhalálozott. A munkavállalók kalcium pezsgőtablettával próbálták itatni, ekkorra azonban már a keringése leállt. Telefonon értesítették H. P.-t és a mentőket, a kiérkező mentőegység és a háziorvos egy óra időtartamú újraélesztést követően már csak a halál időpontját tudta megállapítani.
- [4] Az V. rendű felperes 2012. szeptember 13-án bejelentést tett a Gy.-M.-S. Megyei Kormányhivatal M. és M. Sz. Szerve M. F.nél, amely vizsgálatot folytatott le. Utóbb megállapította, hogy az alperes a munkavédelmi oktatás elvégzését írásban nem rögzítette, a munkahelyen elsősegélyt nyújtó személyt nem biztosított, a kockázatértékelés nem volt teljes körű, mert nem tartalmazta a szüretelés, szőlőfeldolgozás, borászati munkáknál a munkavállalókat érő veszélyeket a munkahelyen alkalmazott veszélyes anyagok, így a növényvédő szerek használata miatt jelentkező kockázatokat és a veszélyeztetett munkavállalók körét.
- [5] Az I. Sz. és K. I. Gy. Intézete 2012. szeptember 20-án készült boncjegyzőkönyve rögzítette, hogy az elhunyt munkavállalót szüretelés közben méhszúrás érte, amelynek következtében elhalálozott.

A felperesek kereseti kérelme és az alperes védekezése

- [6] Az I. rendű felperes dologi kiadások jogcímén 500.400 forint, valamint nem vagyoni kártérítést igényelt, ezen összegek után kamat megfizetését kérte. 2012. szeptember 11-étől havi 15.000 forint középátlagos időtől járó kamatokkal terhelt járadékot igényelt háztartási kisegítő, kertművelés és sírgondozás címén. A II. rendű felperes nem vagyoni kártérítés megfizetését kérte 1.500.000 forint és kamata összegében, valamint 2012-től havi 5.000 forint járadékot is igényelt a fia kieső munkájának pótlására. A III. rendű felperes nem vagyoni kártérítés címén 2.000.000 forintot és ennek kamatát, a IV. és az V. rendű felperes ugyanezen a jogcímen 1.000.000 - 1.000.000 forint és kamata megfizetését igényelték az alperes perköltség fizetésre kötelezése mellett.
- [7] A felperesek álláspontja szerint köztudomású tény, hogy a szüret során sok a rovarcsípés, ezekkel a munkáltatónak számolnia kellett. A munkavédelmi oktatás során fel kellett volna hívni a figyelmet arra, hogy a jelentéktelennek tűnő csípésnek is lehet halálos kimenetele, a munkavállalónak tudnia kell, hogy baj esetén kitől kérhet segítséget. A darázs által bejuttatott méreganyag felszívódását jegeléssel lassítani lehet, a méreg inaktívvá válhat, a tünetek jelentősen enyhülhetnek. A munkáltató mulasztott, mert nem készített kockázatértékelést a méhek, darazsak jelenlétére. Tisztázni kellett volna szűrővizsgálat lehetőségét, valamint a szüreten dolgozókra nem volt cselekvési terve, amennyiben allergiás roham következik be. Az alperes nem biztosított elsősegélyt nyújtó dobozt, mozgásképes járművet a helyszínen, és nem tartott oktatást sem a méhcsípés lehetőségének veszélyeiről. Az elhunyt nem tudott arról, hogy allergiás lett volna.
- [8] Az alperes a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben való marasztalását kérte.
- [9] Hivatkozott a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (Mt.) 166. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja alapján való mentesülésre. Állítása szerint munkavédelmi oktatást tartott, az elhunyt munkaköri orvosi alkalmassági véleménnyel rendelkezett. Hivatkozott arra, hogy az elhunyt tudott az allergiájáról, azt szándékosan elhallgatta mind a munkáltatója, mind a foglalkozás-egészségügyi vizsgálatot végző orvos előtt. Ezen információk birtokában az alperes nem, vagy nem ebben a munkakörben alkalmazta volna.

Az első- és másodfokú ítélet

- [10] A Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 6.M.166/201481. számú ítéletével a keresetet elutasította, és a felpereseket perköltség fizetésére kötelezte. Rögzítette, hogy a feljegyzett kereseti illeték, a tanúdíj, és a szakértői díj az állam terhén marad.

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletében utalt a Polgári perrendtartástól szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 164. § (1) bekezdésére, 163. § (2) bekezdésére, valamint a 206. § (1) bekezdésére. Hivatkozott továbbá az Mt. 171. § (1) bekezdésére, 177. §-ára, és az Mt. 166. § (1) - (2) bekezdésében szabályozottakra.
- [12] Az Mt. 166. § (2) bekezdése szerint a munkáltató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a) a kárt az ellenőrzési körén kívül eső olyan körülmény okozta, amellyel nem kellett számolnia és nem volt elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje vagy a kárt elhárítsa, vagy b) a kárt kizárólag a károsult elháríthatatlan magatartása okozta.
- [13] Az a) ponttal összefüggésben a bíróság a három konjunktív feltétele meglétét külön-külön vizsgálta. Megállapította, hogy a munkáltató ellenőrzési körébe esik minden olyan objektív tény és körülmény, amelynek előrelátására a munkáltatónak lehetősége van. Jelen esetben a rovarra a munkáltatónak ráhatása nem volt, ezt befolyásolni nem tudta, azaz a kárt az ellenőrzési körén kívül eső körülmény okozta. Ugyanakkor számolnia kellett azzal, hogy szőlészetben szüretkor van méh és darázs, ezért a hármas konjunktív feltételből egy nem valósult meg. Ezért az alperes nem mentesülhet a felelősség alól még akkor sem, ha nem volt tőle elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa, azaz a rovar megcsípje a munkavállalót. Ebben a körben kizárólag azon elhárítható cselekményeket értékelheti a bíróság, amelyek a munkáltatótól ésszerűen elvárható intézkedések, tájékoztatások voltak.
- [14] A b) pont esetén az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a kárt kizárólag a munkavállaló magatartása okozta, és ez a munkáltató részéről elháríthatatlan volt, ugyanis a kár (csípés) bekövetkezését és következményét nem a munkavállaló okozta. Figyelemmel arra, hogy a munkáltató eredményesen nem tudta bizonyítani mentesülését, mert a károkozó körülménnyel (rovarral) számolnia kellett, felelőssége fennáll.
- [15] A továbbiakban az elsőfokú bíróság a felelősségkorlátozó tényezőket vizsgálta az Mt. 167. §-ának (1) és (2) bekezdése alapján.
- [16] Az előreláthatósági klauzulát értékelve azt vizsgálta, hogy a csípés és a halál bekövetkezése között fennállt-e az ok- okozati összefüggés. A felek egyezően adták elő, hogy még statisztikai adatok sincsenek arra, hogy ez milyen gyakorisággal következik be. A felek között az sem volt vitatott, hogy az anafilaxiás sokk esetén a halál oka legtöbbször a légzési elégtelenség.
- [17] A bíróság szerint nem volt előre látható a halál bekövetkezése. A munkáltatónak számolnia kellett a méh/darázs megjelenésével, azzal is, hogy a munkavállalót megcsípheti (szúrhatja), valamint azzal a következménnyel, hogy a csípés helye fáj, megduzzad, kipirosodik, akár emelkedett testhőmérséklet is lehet, azonban a csípés bekövetkeztekor nem láthatta előre a bekövetkezendő tragikus eseményt. Ezt támasztotta alá H. R.né, dr. B. E., H. P. tanúkénti előadása.

- [18] Az elsőfokú bíróság utalt a 25/2000. (IX.13.) EüM-SZCSM együttes rendeletre. Erre figyelemmel az igazságügyi orvosszakértői vélemény megállapította, hogy az allergiás folyamat súlyossága és lefolyása nem általánosítható, azt az egyén túlérzékenységi reakciója határozza meg. Arra vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat, hogy milyen gyakorisággal következik be haláleset rovarcsípés folytán. Az orvosi alkalmassági vizsgálatok elvégzésére a jogszabályi előírások betartásával került sor. Ilyen munkakör esetén a méhsúrást illetően nincs további vizsgálati kötelezettség. A rendelkezésre álló adatok alapján pontosan nem ismert rovar okozta a csípést, azonban ez, és a halál bekövetkezte között közvetlen okozati összefüggés van. Minderre tekintettel a bíróság bizonyítottanak találta, hogy a csípés halálos kimenetelű következményei nem előre láthatóak, és a köztudomású tények is ezt támasztják alá.
- [19] A munkavédelmi munkabiztonsági igazságügyi szakértői vélemény megállapította, hogy az alperes az egyszerűsített foglalkoztatás körébe tartozó időnyomunka esetén nem határozta meg, hogy miként győződik meg a munkavállalók foglalkoztathatóságáról. Munkavédelmi oktatásról esetükben nem gondoskodott, az oktatás összefoglalója nem tartalmazta rovarcsípés elleni védelemre vonatkozó munkáltatói rendelkezéseket. Nem biztosított a baleset idejére kiképzett elsősegélyt nyújtó személyt, így az alperes nem valósította meg teljes körűen az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés körülményeit. A szakértői vélemény alapján azonban ezen szabályszegések és mulasztások nincsenek okozati összefüggésben a bekövetkezett balesettel.
- [20] A szakértő nyilatkozott arra is, hogy a rovarok csípése elleni védekezés egyik módja a zárt, egész testet védő ruházat és zárt cipő. Jelen esetben nem állapítható meg, hogy az elhunyt milyen ruházatot viselt az esemény bekövetkeztekor. Szőlőszüretelés során a méh- és rovarcsípés nem küszöbölhető ki. A szakértő szerint az nem állapítható meg, hogy az alperest olyan mulasztások vagy szabályszegések terhelnék, amelyek közvetlen ok- okozati összefüggésben vannak a munkavállalót ért csípéssel, és ezáltal a halállal, így a szakvéleményben részletezett mulasztások és szabályszegések nincsenek közvetlen ok- okozati összefüggésben a bekövetkezett balesettel.
- [21] A munkáltató nem volt köteles allergia elleni gyógyszert tartani a munkavégzés helyén, és arra sem, hogy itt irtsa a méheket. Az elsősegély-nyújtási felszerelésnek nem kell tartalmaznia gyógyszert, injekciót anafilaxiás sokk esetére.
- [22] Dr. B. E. háziorvos tanúvallomása szerint sem a mentőegységnél, sem a kiérkező orvosnál nincs E. gyógyszer, illet a munkáltató nem tarthat magánál.
- [23] A rendelkezésre álló iratanyagban nem szerepel olyan orvosi dokumentáció, amely igazolná a munkavállaló által ismert korábbi allergiás megbetegedést. Anafilaxiás sokkos állapotban a szakorvos által vényre, névre felírható adrenalin tartalmú injekció beadása

nélkül a túlélés esélye minimális.

- [24] Fentiek alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes több szabályszegést, mulasztást követett el a foglalkoztatás során, azonban azok egyike sem áll okozati összefüggésben a bekövetkezett balesettel. A jogszabály azt mondja ki, hogy a munkáltató gondoskodik a védőeszközzől, azonban annak használata feltételeit a kockázat súlyossága, az annak kitettség gyakorisága, az egyes munkavállalók munkavégzési helyének jellemzői, valamint a védőeszköz teljesítménye és hatásfoka, továbbá a védőeszköz viselése által okozott többletterhelés mértékének figyelembe vétele alapján kell meghatározni.
- [25] A felperesek nem támasztották alá azon állításukat, amely szerint ha a munkavédelmi oktatás során felhívta volna a munkáltató a figyelmet, hogy jelentéktelennek tűnő csípés is halálos kimenetelű lehet, akkor a halál bekövetkezte megelőzhető lett volna. Amennyiben a munkáltató készített volna kockázatértékelést a méhek, darazsak jelenlétére, akkor sem kellett vizsgálni a szűrővizsgálat lehetőségét, valamint amennyiben a szüreten dolgozókra lett volna cselekvési terv az allergia bekövetkezésére, akkor sem lehetett elkerülni a halálos eredményt az egyéni érzékenységre figyelemmel.
- [26] Az elsőfokú bíróság a felpereseket a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte perköltség fizetésére utalva a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontjára, és a 4/A. § (1) bekezdésében foglaltakra.
- [27] A felperesek fellebbezése folytán eljáró Győri Törvényszék 2.Mf.20.033/2017/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta, a felpereseket perköltség fizetésére kötelezte és rögzítette, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli.
- [28] A másodfokú bíróság ítélete szerint az Mt. 166. § (2) bekezdés körében az elsőfokú bíróság helytállóan vizsgálta az alperes mentesülési feltételeit, és okszerűen jutott arra a következtetésre, hogy a rovarcsípés az alperes ellenőrzési körén kívül esik, arra a munkáltatónak semmiféle ráhatása nem lehetett, azt nem befolyásolhatta. Arra figyelemmel azonban, hogy a rendelkezés konjunktív feltételeket határoz meg, helyesen állapította meg, miszerint a rovarral az alperesnek számolnia kellett, ekként miután az egyik feltétel nem áll fenn, az alperes az esetben sem mentesülhet, ha nem volt tőle elvárható, hogy a károkozó körülmény bekövetkezését elkerülje, vagy a kárt elhárítsa. Minderre figyelemmel megalapozott az az ítéleti megállapítás, hogy az alperes felelőssége fennáll.
- [29] A másodfokú bíróság utalt az Mt. 167. § (1) és (2) bekezdésében rögzítettekre. Kifejtette, hogy a károkozó csak azokért a károkért felel, amelyek átlagos körülmények között, egy adott cselekmény következményeként ésszerűen előre láthatóak voltak. A félnek azt előre kellett látnia, hogy milyen jellegű és nagyságrendű lehet a kár. Az Mt. 167. § alapján tehát az azonos helyzetben lévő, ésszerűen gondolkodó és cselekvő munkáltatónak a károkozás idején kell előre látnia, hogy a károkozás bekövetkezhet, és milyen

nagyságrendben.

- [30] Az alperesnek a károkozaskor nem kellett előre látnia a halál bekövetkeztét, azzal nem kellett számolnia. Azon körülményből, hogy szüretelés idején sok a méh, illetve darázs - és ezzel az alperes is tisztában volt -, nem következik, hogy a rovarcsípés következtében bekövetkező halálos eredményt is előre kell látnia. Az pedig bizonyított volt az eljárásban, hogy az üzemorvosnak, házi orvosnak a munkavállaló nem jelezte, hogy érzékeny a rovarcsípésre, így ennek kivizsgálásáról sem intézkedhetett a munkáltató.
- [31] A perben feltárt munkavédelmi szabályszegések tekintetében a törvényszék egyetértett az elsőfokú ítélet indokolásával, e szabályszegések nem állnak okozati összefüggésben a bekövetkezett eredménnyel.
- [32] A felperesek azon hivatkozása, hogy a halálos eredményt el lehetett volna kerülni, alaptalan, mert nem a megelőzés az elsődlegesen vizsgálandó szempont, hanem az a tény, hogy az alperesnek nem kellett előre látnia a halálos eredmény bekövetkeztét. A felperesek helyesen utaltak arra, hogy az alperes akkor mentesülhet, ha a károsodást nem látta előre, és nem is kellett látnia, e tekintetben azonban a bizonyítás adatai az alperes mentesüléséhez vezettek.
- [33] A másodfokú bíróság ítéletében rögzítette, hogy az elsőfokú bíróság a perköltség összegéről is helyes döntést hozott.

A felperesek felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

- [34] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben elsődlegesen a bíróságok ítéleteinek hatályon kívül helyezését, és a kereseti kérelmük szerinti alperesi marasztalást kérték perköltség fizetésre kötelezésével. Másodlagosan az ítéletek hatályon kívül helyezése mellett a jogalap körében közbenső ítélet hozatalát indítványozták az alperes kártérítési felelősségének megállapítása mellett, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és újabb határozat hozatalára utasítását kérték az alperes perköltség fizetésre kötelezésével.
- [35] A felperesek álláspontja szerint tévedtek a bíróságok, amikor az alperes felelősségét nem állapították meg elfogadva, hogy a halálos eredmény nem volt előre látható.
- [36] A felperesek álláspontja szerint a méhcsípés halálos következménnyel is járhat, az köztudomású tény, hiszen az interneten, médiában gyakran hallani arról, hogy a méhek, és a darazsak csípésétől életveszélyes, egész szervezetet érintő allergiás reakció, anafilaxia jelentkezhet. Különösen igazolt a szüreteléssel életszerűen foglalkozó őstermelőre, aki nem esik az átlagember megítélése alá, neki különösen számolnia kell a csípések lehetőségével és azzal, hogy ez halálos eredményhez vezethet.
- [37] A felperesek hivatkoztak a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (Mvt.) 54. § (1) bekezdésére, valamint a (2) bekezdésében foglaltakra.
- [38] A felülvizsgálati érvelés szerint a szüret sajátosságából adódó, az

emberre veszélyes méhek, darazsak jelenléte nem jelentheti azt, hogy aki szüretel, az csak csupán „a jó szerencsájének köszönheti ha életben marad”. Aki üzletszerűen foglalkozik szüreteléssel, a szüretelés során munkavállalókat foglalkoztat, attól elvárható, hogy a szürettel szervesen összefüggő, ott mindig előforduló méhek, darazsak csípésének a kockázatát vizsgálja.

Hivatkozásuk szerint a munkáltató a teljes kárt köteles megtéríteni, nem kell megtéríteni azt a kárt, amely nem volt előre látható.

- [39] A felperesek álláspontja szerint téves azon megállapítás, hogy a halálos eredményt nem lehetett volna elkerülni, és nem lehetett volna előre látni, és ez az Mt. 167. §-ába ütközik. Amennyiben a munkáltató jogszabályi kötelezettségének eleget tesz, és felméri a munkavégzéssel felmerülő kockázatot, azaz a csípés lehetőségét, feltárhatta volna, hogy az bizonyos esetekben halálos eredménnyel járhat, és dönthetett volna a kockázat kezeléséről, a halálos eredmény megelőzéséről, így különösen vérvétel (allergiavizsgálat) lehetőségéről, amelyről a munkavállalóját tájékoztathatta volna, vagy kötelezővé tehetette volna a védőruha alkalmazását.
- [40] A halálos eredmény a megelőző intézkedések mellett elkerülhető lett volna. Mindenki számára ismert, hogy a méhészkedéssel foglalkozó személyek esetében is létezik olyan védőruha, amely megakadályozza a csípést. A perben a szakértő is úgy nyilatkozott, hogy a rovarok csípése elleni védekezés egyik módja a zárt, egész testet védő ruházat és zárt cipő.
- [41] A M. F. határozata szerint is az alperes kockázatértékelése nem volt teljes körű, nem tartalmazta a szüretelés, szőlőfeldolgozás során a munkavállalókat érő kockázatokat. Az alperes szabályzata nem tartalmaz a kockázatok körében képességet, fokozatot, osztályt, rendelkezéseket, az egyéni védőeszköz használat körében nincs írásbeli dokumentum, így az oktatás megtörténtét és védőeszköz átadást nem rögzítenek.
- [42] A felperesek álláspontja szerint a munkáltató mulasztott, amikor törvényi kötelezettsége ellenére nem értékelte a kockázatot, annak mennyiségét és minőségét, és nem tett meg minden tőle elvárhatót annak érdekében, hogy a szüret alatt a munkavállalókat folyamatosan veszélyeztető méh-, darázscsípéseket, és az ennek okán előforduló halálos kimenetelű sérülést megelőzze. E mulasztás következménye volt, hogy a halálos eredményű munkahelyi balesetet nem lehetett elkerülni.
- [43] Az alperes akkor mentesülhetne a felelősség alól, ha a Pp. 164. § (1) bekezdése szerinti szabályok szerint bizonyítja, hogy a sérelmet okozó magatartása nem volt felróható, a károsodást nem látta, és nem is kellett előre látnia.
- [44] Az alperes mulasztása azért is jelentős, mert a munkaviszony a felek között tartósan, határozatlan időre jött létre, a szüretelés pedig egy ismétlődően felmerülő munkafolyamat volt. Fontos kiemelni annak tényét, hogy a munkavállaló munkaviszonya önállótlan, azaz függő viszonyban van a munkáltatóval.

- [45] Az előreláthatóság kérdéskörében a peres eljárás során bizonyítást nyert, hogy az alperes nem értékelte sem mennyiségileg, sem minőségileg a munkavégzéssel (szüret) felmerülő, a munkavállalókra ható kockázatot, mulasztása okán nem számolt a rovarcsípések következményeivel, nem tárta fel, hogy halálos kimenetelű baleset is bekövetkezhet, és nem tett intézkedést ezek megelőzésére.
- [46] Az alperes azért nem láthatta előre a halálos eredményt, mert elmulasztotta megvizsgálni azokat a kockázatokat, amelyek a munkavállalókat a szüret során érhetik. Az a tény, hogy ritkán fordul elő halálos rovarcsípés, nem jelenti azt, hogy az kizárt, így a munkáltatónak ezt a kockázatot mindenképpen értékelnie kellett.
- [47] A felperesek álláspontja szerint az eljáró bíróságok ítélete sérti a Pp. 206. § (1) bekezdését és a Pp. 166. § (1) bekezdésében foglaltakat.
- [48] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben hivatkoztak arra, hogy az eljáró bíróságok túlzott összegben állapították meg a perköltség összegét. Utaltak a 32/2003. (VII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésében foglaltakra, valamint a 3. § (2) bekezdés a) pontjára és a 4/A. § (1) bekezdésére.
- [49] Álláspontjuk szerint nem hagyható figyelmen kívül, hogy az alperesi képviselő mindössze hat alkalommal jelent meg a tárgyaláson, minden felperes tekintetében ugyanazt adta elő a jogalap körében. A Ptk. rendelkezései értelmében az alperest kárenyhítési kötelezettség terheli, az, hogy nyíregyházi székhelyű ügyvédet bízott meg a képviselétével, nem eredményezhet a felpereseknek többletköltséget. A bizonyítási eljárás jelentős részben a felperesek indítványai, jogi tevékenysége alapján folyt, így a perköltség összegét nem lehet kizárólag a pernyertesség alapján kiszámítani.
- [50] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában való fenntartására irányult a felperesek perköltség fizetésre kötelezése mellett.
- [51] Álláspontja szerint a kockázatértékelés azért nem tért ki a méhcsípés általi halálos eredményre, mert a kockázatértékelést készítőik sem számítottak ilyenre. A halálozási ok nem köztudomású, erre a munkáltató semmilyen módon nem tudott felkészülni, azt semmilyen módon nem tudta befolyásolni.
- [52] A felperesek saját, vagy másoktól beszerzett információk alapján támasztották azt az irreális elvárást, hogy több ezer szüretelő munkás méhész ruhában dolgozzon a szüreteléskor.
- [53] Az alperes munkavállalói orvosi alkalmassági vizsgálaton esnek át, ezen az allergiájukra is rákérdeznek. A felperes az allergiáját nem közölte, amennyiben a munkáltató tudott volna arról, úgy más munkakörben alkalmazta volna.
- [54] A felperesi képviselő már az elsőfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezésében is kifogásolta a perköltség mértékét, azonban az erre irányuló kérelmét a másodfokú bíróság elutasította azzal, hogy a felperesek teljes mértékben pervesztesek lettek. Az alperes álláspontja szerint ez a megállapítás mindenben megfelel a

jogszabályi előírásoknak.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [55] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [56] A Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 272. § (2) bekezdés szerint pedig a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett -, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja.
- [57] A felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei tehát a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az erre vonatkozó jogi álláspontját részletesen kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozását, indokait is ismerteti. Amennyiben a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell a fent meghatározott tartalmi követelményekkel. A jogerős ítélet több rendelkezése ellen irányuló felülvizsgálati kérelem esetén annak a törvényben előírt tartalmi kellékeket kérelmenként külön-külön kell tartalmaznia, és ezek hiánytalan meglétét is a Kúria külön-külön vizsgálja [1/2016. (II.15.) PK vélemény 4-6. pont].
- [58] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben anyagi jogszabálysértésként megjelölték az Mt. 166. § (2) bekezdését (mint amivel az elsőfokú bíróság foglalkozott), ezen jogszabályhely megsértésére vetítve azonban a jogi álláspontjukat nem fejtették ki, érdemi észrevételeket nem tettek, ezért a Kúria ezen jogszabályhely megsértésével nem foglalkozhatott.
- [59] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az Mt. 167. § (1) bekezdésére utaltak, és ezzel összefüggésben fejtették ki az érdemi álláspontjukat, ezért a jelen eljárásban ez volt vizsgálható. Az Mt. 167. § (1) bekezdése szerint a munkáltató a munkavállaló teljes kárát köteles megtéríteni. Nem kell megtéríteni azt a kárt, amellyel kapcsolatban bizonyítja, hogy bekövetkezése a károkozás idején nem volt előre látható.
- [60] Az eljáró bíróságok arra a következtetésre jutottak, hogy a rovarcsípés a munkáltató ellenőrzési körén kívül eső körülményként értékelendő. Ezen megállapítás ellen a felperesek nem éltek felülvizsgálati kérelemmel, így a jelen eljárásban ezen ítéleti

okfejtést kellett irányadónak tekinteni, és kizárólag a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottak szerint, vagyis az Mt. 166. § értékelhetősége nélkül lehetett vizsgálni az előreláthatóság kérdését. Ez adott esetben a kártérítési felelősség hiányát megállapító döntés (jogalap) törvénynek megfelelő vitatása hiányában csak a kár mértékére vonatkozó előrelátás értékelését jelentheti.

- [61] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben az Mt. 167. §-ához kapcsolódó előreláthatóság körében kérték értékelni, hogy az alperesnél a kockázatértékelés nem volt teljes körű, ezt a Gy.-M.-S. M. K. M. és M. Sz. Sz. M. F. is megállapította. Ennek és az Mvt. 54. § (1) és (2) bekezdésében foglaltaknak, továbbá az orvosi alkalmassági vizsgálatnak a [60] pontban kifejtettek miatt nem lehet jelentősége.
- [62] A felperesek szerint a bizonyítékok értékelése tévesen történt, ezért sérült a Pp. 206. §-a, valamint a Pp. 166. §-a. A felülvizsgálati kérelemmel érintett - tehát vizsgálandó körben - mindez nem volt megállapítható. A bíróságok a bizonyítékokat a törvénynek megfelelően értékelték, és abból helytálló következtetésre jutottak, emiatt a jogerős ítéletben foglalt döntés eljárásjogi okból nem jogszabálysértő.
- [63] A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.
- [64] A felperesek a felülvizsgálati kérelmükben alaptalanul állították a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet hivatkozott §-ainak megsértését is. A másodfokú bíróság (ítélet utolsó bekezdés) helytállóan határozott a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján a felpereseket terhelő perköltség fizetési kötelezettségről, annak mértékéről a pertárgyértékre figyelemmel.

A döntés elvi tartalma

- [65] *Az Mt. 167. § (1) bekezdésében foglaltakat - amennyiben a felülvizsgálati kérelem az Mt. 166. §-ára vonatkozóan nem felel meg a törvénynek - nem lehet értékelni. Az ellenőrzési körre vonatkozó felülvizsgálati támadás hiányában a Kúria az erről szóló döntést sem vizsgálhatja.*

Záró rész

- [66] A Kúria a pervesztes felpereseket a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte perköltség fizetésére.
- [67] A felperesek teljes személyes költségmentessége folytán a felülvizsgálati eljárás illetéke az államot terheli az adott ügyben irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.
- [68] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. szeptember 5.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr. Hajdu Edit s.k. bíró**

A kiadmány hitelélül:

Nné

tisztviselő